

EKL teki kantelun ja selvityspyynnön eduskunnan oikeusasiamiehelle ja Valviralle

Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL ry:n hallitus päätti kantelun ja selvityspyynnön tekemisestä koskien kaihileikkauspotilaiden jälkitarkastuksia ja yhdenvertaista kohtelua.

Eduskunnan oikeusasiamies on jo vuonna 2012 todennut (päätos 13.1.2012, Dnro 3283/4/10) Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiriin HYKS Silmätautien klinikan ja HYKS Jorvin sairaalan menettelyn olleen lainvastaista, kun ne ovat ohjanneet potilaan leikkauksen jälkitarkastukseen yksityissektorille potilaan omalla kustannuksella. Sairaanhoitopiirin olisi tullut järjestää tarpeelliset jälkitarkastukset potilaalle joko itse tai käyttämällä muita vaihtoehtoisia keinoja järjestää lakisääteiset terveyspalvelut.

Valvira on asian johdosta 30.10.2012 antamassaan ohjeessa sairaanhoitopiireille (Dnro 272/06.02.01.08/2012) todennut, että julkisen terveydenhuollon toimintayksikön pitää järjestää tarpeelliset jälkitarkastukset potilaalle joko itse tai käyttämällä muita vaihtoehtoisia keinoja järjestää lakisääteiset terveyspalvelut. Kuten oikeusasiamies on todennut edellä mainitussa päätöksessään, toimenpiteen jälkeiset, lääketieteellisesti perustellut jälkitarkastukset ovat tarpeellinen osa hoitokokonaisuutta, johon potilaalla on perustuslain ja potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain mukaisesti oikeus. Tämän johdosta hoitokokonaisuuteen sisältyvät jälkitarkastukset kuuluvat julkisen terveydenhuollon järjestämisvastuulle.

Vaikka kaihin Käypä hoito –suositus pitää kaihileikkauksen jälkeistä jälkitarkastusta tärkeänä, eivät kaikki sairaanhoitopiirit toteuta niitä edelleenkään. Kaikilla potilailla ei ole kuitenkaan mahdollisuutta taloudellisesti käydä yksityisellä sektorilla jälkitarkastuksessa, mikäli sairaanhoitopiiri ei katso sitä tarpeelliseksi. Esimerkiksi Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä on ottanut kannan, ettei kaihileikkausten jälkitarkastuksia suoriteta. Jälkitarkastuksia ei niiden mukaan tarvita, mikäli potilas on oireeton.

Kaihin jälkitarkastuksessa on kuitenkin kyse leikkausten jälkeisten komplikaatioiden mahdollisimman varhaisesta toteamisesta. Potilaalla ei ole mahdollisuutta arvioida itse silmänpainettaan, sarveiskalvon, etukammion ja tekomykiön tilaa tai tutkia silmänpohjaa leikkauksen jälkeisten komplikaatioiden poissulkemiseksi kuten jälkitarkastuksessa tehdään.

EKL:n mielestä Kainuun sairaanhoitopiirissä menetellään väärin liittyen kaihileikkauspotilaiden jälkitarkastuksiin ja yhdenvertaiseen menettelyyn kansalaisten keskuudessa. Kuten oikeusasiamies on jo 2012 antamassaan päätöksessä todennut; Tarpeelliset jälkitarkastukset kuuluvat julkisen terveydenhuollon järjestämisvastuulla olevaan terveyden- ja sairaanhoitoon. Julkisen terveydenhuollon toimintayksiköissä noudatettu sellainen käytäntö on lainvastainen, jossa tällaiset jälkitarkastukset suljetaan järjestämisvastuun ulkopuolelle ja ohjataan jälkitarkastuksia tarvitsevat potilaat yksityissektorille omalla kustannuksellaan.

Olemme pyytäneet eduskunnan oikeusasiamiestä ja Valviraa selvittämään Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän ohjeistuksista piittaamattoman/poikkeavan menettelytavan jatkamisen kaihileikkausten jälkitarkastuksien suhteen.

Pyysimme myös kaihileikkausten jälkitarkastuksen toteutumisen käytänteiden selvittämistä ja ohjeistuksen selkeyttämistä valtakunnallisesti jokaisen kaihileikkausta toteuttavan julkisen terveydenhuollon yksikön osalta sairaanhoitopiireittäin.

Lisäksi pyysimme valvonnan tehostamista kaihileikkausten jälkitarkastusten yhdenvertaisen toteutumisen varmistamiseksi julkisessa terveydenhuollossa valtakunnallisesti.

Kaikilla ei ole mahdollisuutta taloudellisesti käyttää yksityislääkärin palveluja. Mikäli jälkitarkastusten ja siten hyvän ja kokonaisvaltaisen hoidon toteutuminen on riippuvainen hoitoa tarvitsevan kuntalaisen taloudellisista mahdollisuuksista, ei voida puhua tasa-arvoisesta ja oikeudenmukaisesta kaihipotilaiden kohtelusta.

Asian tiimoilta on kysytty myös maan hallitukselta

Asiastamme huolestunut kansanedustaja Merja Mäkisalo-Ropponen on kirjallisessa kysymyksessään 17.10.2017 (KKV 442/2017 vp) kysynyt, että *"mitä hallitus aikoo tehdä, että kaihileikkauspotilaiden kohtelu on yhdenvertaista ja he saavat kaihin Käypä hoito –suosituksen mukaisen kokonaisvaltaisen hoidon jälkitarkastuksineen sairaanhoitopiiristä riippumatta?"*.

Vastauksessaan 7.11.2017 (KKV 442/2017 vp) asiasta vastaava ministeri Saarikko toteaa mm. seuraavaa:

"Lääkäri-seura Duodecim on julkaissut vuonna 2013 kaihin Käypä hoito -suosituksen. Siinä todetaan, että silmälääkärin suorittama jälkitarkastus on tarpeellinen kaikille kaihileikkauspotilaille mahdollisten näköä heikentävien komplikaatioiden toteamiseksi ja tarvittavan hoidon aloittamiseksi. Tämä on yleinen käytäntö myös kansainvälisesti."

"Valvira on selvittänyt vuonna 2012 valtakunnallisia jälkitarkastuskäytäntöjä Suomen sairaanhoitopiireissä. Sairaanhoitopiirien käsitykset erityisesti harmaakaihileikkausten jälkitarkastusten tarpeellisuudesta erosivat oleellisesti toisistaan. Myös sairaanhoitopiireissä noudatettavat menettelytavat kaihileikkausten jälkitarkastusten järjestämisessä olivat erilaisia. Valvira lähetti sairaanhoitopiireille ohjeen jälkitarkastuksista. Niiden mukaan sairaanhoitopiirien pitää täsmentää toimintaohjeitaan tai -käytäntöjään sen arvioimisessa, mitkä jälkitarkastukset ovat lääketieteellisesti perusteltuja, ja kuuluvat hoitokokonaisuuteen ja siten julkisen terveydenhuollon järjestämisvastuulle. Samoin niiden pitäisi täsmentää toimintaohjeita siitä, millaisia toimintakäytäntöjä jälkitarkastusten toteuttamisessa noudatetaan. Tarpeellisiksi katsottuja jälkitarkastuksia koskevissa ohjeissa on selkeästi todettava, missä julkisessa toimintayksikössä ne tehdään, eikä yksityislääkäreitä saa esittää rinnasteisena vaihtoehtona julkiselle terveydenhuollolle."

Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL ry

Lisätietoja

toiminnanjohtaja Timo Kokko, 050 441 3830

sosiaalipoliittinen asiantuntija Tarja Pajunen, 040 574 7515

MIKÄ ON EKL?

- Eläkkeensaajien aktiivinen edunvalvoja
- Perustettu 1962, takana jo 55 vuotta aktiivista toimintaa
- Lähes 84 000 jäsentä 325 yhdistyksessä